

et Handelsdirektorat. Et saadant Andragende blev indgivet samme Efteraar. I 1897 fremsattes der en aldeles lignende Udtalelse i Aarhus af Foreningen af jydsk Handelsforeninger, og i samme Efteraar indbragtes der saa af Fællesrepræsentationen for den danske Handelsstand et fornyet motiveret Andragende til Ministeriet derom. Dette Andragende tror jeg er saa interessant og saa godt motiveret, at jeg vil anmode den højtærede Indenrigsminister om, at det maa blive omdelt til Rigsdagens Medlemmer.

Her er altsaa fra 1884—97 fra Repræsentationen for den danske Handelsstand kommet et saa at sige aldeles enstemmigt Ønske om at opnaa et saadant Handelsdirektorat, en saadan Centralmyndighed i Administrationen. Det er kommet altsaa fra 10 pCt. af den danske Befolkning. Det forekommer mig, at dette maatte være nok for den høje Rigsdag til at gaa ind derpaa. De Forhaabninger, der knyttes dertil, ere store, og der er ikke fra nogen Side anført eller kan anføres, at det kan skade nogen som helst anden Samfundsklasse. Jeg hævder derfor, det var et Ønske, som der var al Grund for Handelsstanden til at vente maatte blive imødekommét, særlig da Bekostningerne derved ikke ere store. Det blev udtrykkelig udtalt paa dette Møde — og den ærede foregaaende Taler har allerede sigtet dertil — at naar Halvdelen af en af Handelsstandens første Repræsentanter har bedt derom, er det ikke, for at Departementet skal lede Handelen, ikke for at det skal lede den økonomiske Udvikling, endnu mindre for at det skal lære de halvlærte at handle; det væsentlige i Handelen maatte komme fra Individet selv, fra Handelsstandens bestandig fortrinligere Udvikling. Som der stod at læse i et Blad i Gaar, den Mand, som skal bringe det til noget deri, maa have Værdierne i sig selv. Men dette Andragende kom, fordi man, som jeg allerede har nævnt, mente, at der kunde opnaas baade Besparelse af Tid og Enhed i Behandling af Sagerne. Det kunde udvikle Administrationens almindelige Syn paa Landets Handelsforhold, det kunde lægge alt, f. Eks. Samfærdselsmidlerne, og hvad dertil hører m. m., i langt bedre Grad end nu til Rette for de handlende. Et saadant Departement skulde jo ses særlig under to Synspunkter, for det første som Administrator for en Række særlige Sager, der findes opregnede i Lovforslaget. Blandt disse savner jeg Lovgivningen om Aktier og Banker, og jeg kunde ønske, at ogsaa Konsu-

latvæsen og Handelstraktatvæsen kom ind under et saadant Departement. Dernæst skulde Departementet have en nærmere beskrevet konsultativ Virksomhed. Jeg tror i det hele, det kunde være et Spørgmaal, om et saadant Departement ikke heldigst blev anbragt under Udenrigsministeriet. Om den saakaldte glimrende Handelsperiode, som vi havde i den sidste Tredjedel af forrige Aarhundrede, en Periode, fra hvilken der kan drages adskillige Paralleler med den nuværende Tid, udtales det, at hele Udenrigspolitikken under Bernstorfferne er maaltbevidst bleven præget af handelspolitiske Synspunkter som afgørende og ledende. Mon det ikke kan siges om vor Udenrigsstyrelse den Dag i Dag, at den ligeledes i at fremme Handelsforholdene paa bedste Maade maa se en af sine allervigtigste Opgaver. Det vilde have den Opgave mere stadig for Øje, naar Handelsdepartementet var en Del af dette Ministerium. Det vil ogsaa derigennem have mere stadig for Øje Vigtigheden af, at der ikke alene hos vore Konsuler fandtes den bedst mulige Forstand paa Handelsforhold og Interesse derfor, men at det ogsaa var bedst mulig repræsenteret i vore Gesandtskaber. Med disse korte Bemærkninger skal jeg medgive Sagen min bedste anbefaling.

Hammerich: Jeg skal ogsaa slutte mig til de anbefalende Ord, der er sagt om det foreliggende Lovforslag, og bringe den højtærede Minister en Tak for dets Fremsættelse. Det er, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (C. Hage) udtalte, ikke noget nyt, at vort Indenrigsministerium og særlig 1ste Departement er overlæst med Opgaver og Arbejde. Der er ganske vist i de forløbne Aar blevet hjulpet lidt derpaa ved Oprettelse af Landbrugsministeriet, men der er næppe Tvivl om, at har det hjulpet noget for 1ste Departement i Indenrigsministeriet, i tilstrækkelig og fyldig Grad har det ikke hjulpet. Den Nytte, som Landbrugsministeriet har gjort, maa sikkert væsentlig søges deri, at Landbruget har faaet sit Organ inden for Administrationen, og siden det er blevet Ministerium, tillige som Talsmand baade i Kongens Raad og i Rigsdagen, mens de andre Erhverv vedblivende kunne klage over at være slaaede sammen med det meget andet, der findes inden for 1ste Departement i Indenrigsministeriet. Der har jo da ogsaa i alle disse Aar bestandig lydt Ønsker fra de andre Erhverv, ikke blot fra Handelen, men man kan sige fra Handel, Industri og Haandværk,